

§ 226

Luonnonsuojelualueen perustaminen sekä hoito- ja käyttösuunnitelma, Ulko-Hattu

HEL 2020-011402 T 11 01 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan ELY-keskukselle Helsingin Ulko-Hatun luonnonsuojelualueen perustamista sekä alueen hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli ympäristötarkastaja Jere Salminen. Asian-tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Jere Salminen, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: 310 21549
jere.salminen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lauttasaari-seuran aloite luonnonsuojelualueen perustamiseksi
- 2 Ympän lausunto Lauttasaari-Seuran aloitteeseen
- 3 Ulko-Hatun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
- 4 Ulko-Hatun luonnonsuojelualueen rajaus
- 5 Ulko-Hattu lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Lauttasaari-Seura

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hakemus luonnonsuojelualueen perustamiseksi

Suojelun perusteet

Alue täyttää luonnonsuojelualueen perustamisen yleiset edellytykset (luonnonsuojelulaki 10 §): uhanalainen, harvinainen tai harvinaistuva eliölaji, eliöyhteisö tai ekosysteemi, jonka suojelutason säilyttämistä luonnonsuojelualueen perustaminen parantaa.

Rauhoituksen tarkoitus

Luonnonsuojelualueen tarkoituksena on säilyttää luodon monipuolinen pesimälinnusto. Rauhoitusmääräysten avulla voidaan estää liiallinen ihmisen linnustolle aiheuttama häiriö.

Valmistelu

Lauttasaari-seura teki 23.4.2020 aloitteen Ulko-Hatun suojelusta Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalle (liite 1). Ympäristöpalvelut antoi alueen suojelua puoltavan lausunnon kaupunginkanslialle tänä syksynä (liite 2). Lausunnossa todetaan, että Ulko-Hattu on linnustollisesti arvokas alue, ja että suojelu parantaisi todennäköisesti merkittävästi lintujen pesimätulosta luodolla.

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikkö on valmistellut luonnonsuojelualueen perustamisesityksen ja laatinut alueelle hoito- ja käyttösuunnitelman, joka on esityksen liitteenä 3. Suunnitelmassa on esitetty tarpeelliset toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi. Uudenmaan ELY-keskus hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelman luonnonsuojelualueen perustamisen yhteydessä.

Luonnonsuojelualueen perustamisesityksen valmistelua sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaa varten alueella toteutettiin Ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikön toimesta yleispiirteinen luontoinventointi 8.10.2020.

Luonnonsuojelualueen perustamisesityksestä sekä hoito- ja käyttösuunnitelmasta pyydettiin kannanotto Lauttasaari-Seuralta. Ulko-Hatussa ei toimi aluetta hyödyntäviä elinkeinonharjoittajia eikä muita järjestäytyneitä käyttäjäryhmiä, minkä vuoksi perustamisesityksestä ei järjestetty muuta osallistamista.

Alueen sijainti ja rajaus

Ulko-Hattu sijaitsee Lauttasaarenselällä, noin 400 metriä Lauttasaaren etelärannasta etelään (ks. karttakuva). Luodon pinta-ala on 0,4 hehta-

ria. Maa-alueen lisäksi rauhoitetaan lintujen pesimäajaksi 50 metriä leveä vyöhyke ympäröivää vesialuetta. Perustettavan luonnonsuojelun alueen pinta-ala on yhteensä 2,4 ha. Alueen rajaus on esitetty liitteessä 4.

Kiinteistötiedot ja omistus

Perustettava luonnonsuojelualue sijaitsee kiinteistöllä 091-414-0001-0680, Drumsö. Helsingin kaupunki omistaa kiinteistön.

Lainhuutotodistus on esityksen liitteenä 5.

Kaavatiedot

Ulko-Hattu ei kuulu asemakaavoitettuihin alueisiin. Yleiskaava 2016:ssa se on virkistys- ja viheraluetta. Yleiskaavan ”Virkistys- ja viherverkosto 2050” -teemakartassa se kuuluu vihersormiin ja laajoihin viheralueisiin osana Lauttasaaren lähiluotojen ja sen etelärannan muodostamaa kokonaisuutta. Vihersormien ja laajojen viheralueiden suunnittelun tavoitteeksi on esitetty teemakartassa luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden, ekologisen verkoston ja metsäluonnon kannalta tärkeiden alueiden turvaaminen ja ekosysteemipalvelujen kehittäminen.

Luonnon yleispiirteet ja luontoarvot

Ulko-Hatun vallitsevia luontotyypppejä ovat kalliot sekä hiekka- ja some-
rikkorannat. Saaren pohjoisosassa on pieni puustoinen saareke. Hiek-
karantaa ja somerikkoa esiintyy laajalti luodon eteläosassa, hieman
myös pohjoispäässä. Kalliot ovat muodoltaan laakeita. Niiden reunoilla
ja väleissä on monin paikoin kivikkoa, jossa tavataan niittykasvillisuutta.
Luotoa ympäröivä vesialue on erityisesti länsi- ja eteläpuolella karikko-
nen, ja myös maalla on paljon kivenlohkareita.

Ulko-Hattu on pesimälinnustoltaan monipuolinen, ja sen pesivien pa-
rien lukumäärät ovat melko korkeita. Luoto kuuluu Helsingin luontotie-
tojärjestelmän tärkeisiin lintualueisiin arvoluokan II kohteena.

Alueen pesimälinnustosta ja sen muutoksista on saatavilla varsin tark-
kaa tietoa, sillä luodolla pesivien lintujen parimääristä on olemassa
seuranta-aineistoa pitkältä aikaväliltä.

Ulko-Hatun linnuston arvokkainta antia ovat eteläosan somerikolla pe-
sivä tiirayhdyskunta ja vakituinen tyllipari. Sekä lapintiirojen että kalatii-
rojen muodostaman tiirayhdyskunnan koko on vaihdellut viimeisen
kymmenen vuoden aikana noin 20:n ja 60:n pesivän parin välillä ja ka-
lalokkiyhdyskunnan parimäärän välillä 15–20. Erittäin uhanalaisen (EN)
haahkan parimäärä on noussut 2010-luvun alkupuolen noin kymme-
nestä maksimissaan vuoden 2019 peräti 31 pariin. Valkoposkiahania
on pesinyt viimeisen kymmenen vuoden ajan noin kymmenen paria.
Yksittäisinä pareina luodolla ovat pesineet viime vuosina kanadanhan-
hi, meriharakka, tylli, vielä hiljattain vaarantunut (VU) harmaalokki ja
vaarantunut merilokki. Räyskän ja silmälläpidettävän (NT) punajalka-
viklon yksittäispesinnät tunnetaan ainakin vuodelta 2019.

Alueen käyttö

Ulko-Hattua käytetään ainakin keväisin kalastukseen, erityisesti siian
takia. Lisäksi melojilla on tapana rantautua luodolle. Alueella on merki-
tystä myös lintujen tarkkailu- ja seurantakohteena.

Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

1. Alueella on kielletty:

- maa-ainesten, kivien tai kaivoskivennäisten ottaminen, maa- ja kal-
lioperän vahingoittaminen ja muuttaminen
- rakennuksien, rakennelmien, teiden tai polkujen rakentaminen
- sienien, puiden, pensaiden tai muiden kasvien tai niiden osien ot-
taminen tai vahingoittaminen

19.11.2020

- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen tai niiden pesien hävittäminen sekä selkärangattomien eläinten pyydystäminen tai kerääminen
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen

2. Liikkumisrajoitukset:

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi alueella on kielletty mähinnousu ja liikkuminen 50 metriä lähempänä luotoa lintujen pesimäaikana 1.4.-15.8.

3. Edellisistä yleismääräyksistä poiketen alueella on sallittu:

- kalastaminen 16.8.–31.3. välisenä aikana
- haitallisten vieraskasvilajien torjunta
- haitallisten vierasperäisten pienpetojen laillinen pyynti
- tekopesien ja muiden lintujen pesintää edistävien rakenteiden rakentaminen

4. Poikkeaminen rauhoitusmääräyksistä:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueita koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Kannanotto

Lauttasaari-Seuran kannanotossa luonnonsuojelualueen perustamisesta sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaa pidettiin hyvin Ulko-Hatun luontoarvot turvaavina. Seura esittää luotoa ympäröivän, rakkohaurulle suotuisan matalikon lisäämistä alueen suojeluperusteisiin. Lisäksi ehdotetaan kurturuuden säästämisen harkitsemista viitaten luotojen pesimälinnustoon kohdistuvaan saalistuspaineeseen. Yleisen käsityksen mukaan kurturuus tarjoaa suojapaikkoja petolintujen saalistukselta esimerkiksi haahkalle.

Vastine:

Rakkohaurulle suotuisa matalikko mainitaan luonnonsuojelualueen perustamisesta kohteen lisäarvona. Maininta suojeluperusteena ei vaikuttaisi alueen suojeluun, koska se suojellaan riippumatta siitä, millainen painoarvo rakkohaurulle alueen perustamisesta annetaan. Maininta ei vaikuttaisi myöskään hoito- ja käyttösuunnitelmaan.

19.11.2020

Rakkohaurun esittäminen varsinaisena suojeluperusteena ei ole esittelijän käsityksen mukaan aiheellista, koska:

1) Suojelu ei paranna merkittävästi rakkohaurupohjien suojelun tasoa, koska meriveden sameus ja rehevyys laskevat sitä paljon enemmän kuin merenpohjaan suoraan kohdistuvat toimenpiteet, kuten maainesten otto.

2) Käsitys Ulko-Hattuun perustettavan luonnonsuojelualueen vedenalaisen osuuden arvoista perustuu toistaiseksi vain mallintamiseen.

3) Rakkohaurupohjat on monimuotoisuudelle tärkeä, mutta silti varsin yleinen luontotyyppi.

Kurturuusu on mainittu vieraslajiasetuksessa haitallisena vieraslajina. Kaupungilla on sen mukaisesti velvollisuus torjua lajia viheralueillaan. Esittelijä katsoo, että Ulko-Hatussa tulee arvostaa paitsi pesimälinnustoa, myös muuta alkuperäisluontoa, jota kurturuusu merkittävästi muuttaa. Mahdollista ruusun poiston aiheuttamaa haittaa linnuille voidaan korvata lintusuojien rakentamisella.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Jere Salminen, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: 310 21549
jere.salminen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lauttasaari-seuran aloite luonnonsuojelualueen perustamiseksi
- 2 Ympän lausunto Lauttasaari-Seuran aloitteeseen
- 3 Ulko-Hatun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
- 4 Ulko-Hatun luonnonsuojelualueen rajaus
- 5 Ulko-Hattu lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Lauttasaari-Seura

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano